

verslag

niet / gemiddeld communiceren | Speeltuin Oerrrr

DE TAAL VAN VERZET

Speelsessie speeltuin Oerrrr, Groningen, 4 april 2025

Stichting
GRONDWERK

verslag

SAMEN BESLISSSEN

Hoe ziet dat eruit?

Stichting Grondwerk nodigt regelmatig een schrijver en een fotograaf uit om mee te gaan naar een sessie, en daar verslag van te doen. Om op hun eigen manier weer te geven wat zij zien en wat hen opvalt. Zo hopen we om tastbaar te maken wat samen beslissen inhoudt: hoe het werkt, wat het doet, en wat er voor nodig is. Schrijver Michael ter Maat en fotograaf Lisa Jasperina Bommerson gingen mee naar een samenspeelsessie met kinderen die niet gemiddeld communiceren van de GRIPklas en kinderen van basisschool De Pit.

NIET-GEMIDDELD COMMUNICEREN

GRIPklas en basisschool De Pit

‘Hoe zorgen we ervoor dat iedereen die hier meedoet zich gehoord, gezien en gewaardeerd voelt, ook als het gaat om beleid en besluitname?’

Eva Boon vroeg ons om de meervoudig communicatief beperkte kinderen van de GRIPklas en de leerlingen van basisschool De Pit te ondersteunen in het samen beslissen over hun speelomgeving. De kinderen delen een gebouw en een schoolplein. In een aantal sessies werken we toe naar mobiele speelelementen die helpen om samen in gesprek te gaan, naar elkaar te luisteren, samen te beslissen - en samen te spelen.

DE TAAL VAN VERZET

Michael ter Maat

Het is zo'n plek waar de ruis van de wereld even weg lijkt te vallen. Her en der scharrelen mensen rond, als kippen op een boerenerf. De hemel is babyblauw, een vroege voorjaarszon brengt vergeten kleuren in herinnering. Op een soort omgekeerd amfitheater, omringd met boomstronken, vind ik Jantine, Henri en Eva. Ze zijn met een blauw zeil in de weer, wat naar ik begrijp een tent wordt. In het midden van de open plek liggen een rode, een blauwe en een groene yogamat. Geplastificeerde pictogrammen communiceren de boodschappen 'wel leuk', 'weet ik niet' en 'niet leuk'.

Het is de tweede sessie van een reeks waarin 'samen' geldt als uitgangspunt. Samen spelen, samen communiceren, samen kiezen. Maar samen kiezen betekent ook samen uitproberen. Wat werkt en wat kan de kinderen helpen om naar elkaar te luisteren en daar moeite voor te doen? Speelsessies als deze hebben als doel dit uit te vogelen door het eenvoudig te proberen.

Eva, initiatiefnemer van de GRIPklas en moeder van een van de kinderen, bereidt een speurtocht voor waarbij speelgoeddinosauriërs moeten worden gezocht. Straks zullen GRIP- en PIT-kinderen deze speurtocht samen doen. Op zo'n manier dat ze de taak pas kunnen volbrengen als ze met elkaar communiceren.

Dan zien we ze in de verte aan komen fietsen. Het lijken net vogels in de vlucht. Hoe ze op elkaar lijken nu: de kinderen en hun begeleiders, de leerkracht en een groepje ergotherapie-studenten, die het geheel observeren.

In de tent, tussen een stuk of zeven kinderen, maakt Eva gewag van het verlies van haar dinosauriërs. Ik sta op een afstandje en zie de onbevangenheid waarmee ze met hen communiceert. In twee talen tegelijk, want terwijl ze spreekt gebruikt ze simultaan gebarentaal. Een spreker en tolk ineen, moet ik denken. Maar voor wie tolkt ze eigenlijk? Voor de gemiddeld communicerende kinderen, of voor zij die dat niet doen? Welke kant werkt communicatie op? Of is het eerder diffuus, zoals de atmosfeer licht verstrooit?

Dan geeft Eva het startsein, de kinderen schieten alle kanten op. Het is een grote speeltuin en het lijkt niet helemaal duidelijk waar ze precies moeten zoeken. Na een poosje worden ze teruggeroepen. Er zijn enkele dinosauriërs gevonden, maar vooral de GRIP-kinderen lijken hun interesse in deze queeste verloren te zijn. Bij het bespreken van de opdracht komen eerder genoemde pictogrammen aan bod.

Enigszins weifelend wordt er gekozen. Het gros staat bij het 'wel leuk'-pictogram. Een paar kinderen weten het niet. Waarom ze het niet weten, weten ze ook niet. Misschien kunnen ze het gewoon niet uitleggen door te weinig taal. Zoals je soms even je schouders ophaalt als de woorden in gebreke blijven. Even later, als de kinderen weer zijn uitgevlogen om verder te zoeken, vertelt Eva over het binaire karakter van de pictogrammen, hoe beperkend het is om je niet in nuances te kunnen uitdrukken.

Het is fijn om aan te kunnen geven wat je leuk vindt, maar veel belangrijker is het om te kunnen zeggen wat je níét leuk vindt. Vooral als je taalmiddelen gebruikt die niet door iedereen worden begrepen. Er zijn natuurlijk meer pictogrammen, die een rijker en dus genuanceerder palet omvatten. In eerdere sessies werden ook die gebruikt, maar vandaag zijn de kinderen aangewezen op elkaar, om zo een nieuwe, hopelijk gemeenschappelijke taal te vinden.

In het afsluitende verzamelmoment wordt glashelder dat communicatie voor de GRIP-kinderen een kostbaar kleinood is. Onder begeleiding leggen ze de PIT-kinderen verschillende gebaren uit. Zoals die voor 'idee' en voor 'kat'. De PIT-kinderen herhalen de gebaren. Ik probeer het zelf ook en hoewel het onwennig voelt, alsof je een woord uitspreekt met klanken die je nog nooit hebt gehoord, voelt het ook bevrijdend. Want een barrière werkt altijd twee kanten op, en die barrière wordt nu geslecht.

Dit is een verslag van een speelsessie in het kader van het project 'niet-gemiddeld communiceren - GRIPklas en basisschool De Pit. De sessie vond plaats op 4 april 2025 bij Oerrr Karding.

Tekst Michael ter Maat
Fotografie Lisa Jasperina Bommerson
Vormgeving de samenmakerij

Stichting GRONDWERK, 2025

